

Jatkoajan hakeminen sidosyksikköhankintoihin

Khall 25.08.2026
495/00.00.00.00/2026

Valmistelija	Vs. kunnanjohtaja Ari Niskanen, 0400855924, ari.niskanen@vaala.fi
Peruste	Eduskunta hyväksyi julkisia hankintoja koskevan hankintalain muutoksen 10.6.2026, ja laki tuli voimaan 18.6.2026. Muutoksen keskeisenä tavoitteena on rajoittaa sidosyksikkö- eli inhouse-hankintojen käyttöä lisäämällä hankintojen markkinaehtoisuutta ja kilpailua. Lakimuutoksen mukaan hankintayksikkö voi jatkossa tehdä hankintoja osakeyhtiömuotoiselta sidosyksiköltään ilman kilpailutusta vain, mikäli sen omistusosuus sidosyksikössä on vähintään 10 prosenttia. Käytännössä muutos vaikuttaa merkittävästi sellaisiin kuntien yhteisesti omistamiin inhouse-yhtiöihin, joissa yksittäisten omistajien omistusosuudet jäävät alle säädetyn vähimmäisrajan. Tällöin omistusrakenteita on järjesteltävä uudelleen tai hankinnat on kilpailutettava hankintalain mukaisesti. Lainsäätäjä on varannut muutoksen toimeenpanoon siirtymäajan, ja sidosyksiköiden 10 prosentin vähimmäisomistusosuutta koskevaa vaatimusta sovelletaan vasta 1.7.2027 alkaen. Siirtymäajan tarkoituksena on mahdollistaa kuntien, hyvinvointialueiden ja sidosyksikköyhtiöiden hallittu valmistautuminen muutokseen sekä tarvittavien omistus- ja toimintajärjestelyjen toteuttaminen. Kunnan näkökulmasta valmistelutyö on kuitenkin laaja ja edellyttää useiden yhtiöiden omistusrakenteiden, palvelutuotannon ja hankintamenettelyjen arviointia. Erityisesti laajoissa ICT-, järjestelmä- ja jatkuvien palvelujen kokonaisuuksissa hankinnan valmistelu, markkinakartoitus, tarjouspyynnön laatiminen, päätöksenteko, mahdolliset muutoksenhakuajat, käyttöönotto ja palvelunsiirto muodostavat kokonaisuuden, jota ei voida toteuttaa turvallisesti ja kustannustehokkaasti muutamassa kuukaudessa. Odotettavissa on myös mittava kilpailutusruuhka. Tästä syystä Valtiokonttorille tehtävä ilmoitus ja pidennetyn siirtymäajan hyödyntäminen on kunnan sidosyksikkösopimuksissa välttämätön keino turvata palvelujen jatkuvuus ja yleinen etu. Hankintalain uudistuksen siirtymäsäännökset edellyttävät, että hankintayksiköt arvioivat voimassa olevat sidosyksikkösopimuksensa. Jos sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä aiheutuisi poikkeuksellisen kohtuuttomia seurauksia tai merkittäviä taloudellisia riskejä, hankintayksikkö voi siirtymäsäännösten perusteella ilmoittaa sopimuksen Valtiokonttorille ja hyödyntää sopimusta enintään 30.6.2030 saakka. Ilmoitus tulee tehdä viimeistään 30.9.2026. Kunnan kannalta mahdollisen lisääajan hakeminen koskee Laplt:n, Monetran ja Tieran palveluita.
Esittelijä	Vs. Kunnanjohtaja Niskanen Ari
Päätösesitys	Kunnanhallitus valtuuttaa hallintojohtajan ja hallinnon suunnittelijan hakemaan lisääaikaa tarvittaviin sidosyksikköhankintoihin 30.9.2026 mennessä.

Päätös